

AZTERKETARAKO ARGIBIDEAK

- Proba idatzi honek 2 multzo ditu (A eta B): **biak** egin behar dituzu.
- A multzoan 2 ariketa daude (A.1 eta A.2): hauetako **1 bakarrik** egin behar duzu.
- B multzoan 3 galdera nagusi daude eta hauetako bakoitzak zenbait aukera ematen ditu: **3 galderei** erantzun behar diezu, baina horietako **bakoitzean aukera bakar 1** hartu behar duzu.

OHARRA: Latin-hiztegi batzuek **gramatika-eranskin bat** izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin, eta abar). **Zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela eranskina hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela. Bestalde, nahi duenak **bi hiztegi** erabil ditzake batera: bat latina-gaztelania eta beste bat latina-euskara.

Ez ahaztu kodea azterketa-koaderno guztietan idaztea.

INSTRUCCIONES PARA EL EXAMEN

- Esta prueba escrita tiene dos bloques (A y B): debes hacer **los dos**.
- En el bloque A hay 2 ejercicios (A.1 y A.2): debes hacer **solo 1** de ellos.
- En el bloque B hay 3 preguntas principales y cada una de ellas ofrece diversas opciones: debes responder a **las 3 preguntas**, pero **dentro de cada una de ellas debes responder solo a 1 opción**.

NOTA: Algunos diccionarios de latín adjuntan un **anexo gramatical** (cuadros de declinaciones y verbos, etc.). **Se permitirá su uso** junto con el diccionario, ya sea que dicho anexo esté en las propias páginas de este o se trate de un cuadernillo independiente. Por otra parte, se permitirá el uso simultáneo de **dos diccionarios**: uno latino-español y otro latín-euskara.

No olvides incluir el código en cada uno de los cuadernillos de hojas de examen.

A MULTZOA: Latin-testuen hizkuntza-ezaugarriak identifikatzea eta azaltzea.

Multzo honek bi aukera ditu (A.1 eta A.2) eta bakoitzak 7 puntu balio du: hauetako **bakar bat** aukeratu behar duzu.

A.1.

1. galdera: Itzul ezazu ondoko testua (hiztegia erabiliz):

5 puntu

Luzio Sergio Katilinaren konjurazioa deritzona Erromaren historiako gertaera famatuenetakoa da, eta Europa osoko intelektual eta ekintzaile askoren gogoeta, eztabaida eta berrinterpretazio ugari eragin ditu mendeetan zehar. Katilinak gidatutako matxinada Zizeronen kontsulaldian gertatu zen (K.a. 63an); hark lau hitzaldi idatzi zituen gai horren inguruan, zeintzuk ordutik hona askotariko egoeretan aztertu, itzuli eta aipatu izan baitira. Halaber, Salustio historialariaren monografia baten gaia ere izan zen, mendeetan zehar hedapen handia izan duen obra.

Zizeronek, kontsul gisa, Katilina eta haren jarraitzaileen aurkako pertsekuzioa zuzendu zuen; azken hauek kartzelaratuak eta heriotza-zigorrera kondenatuak izan ziren. Katilina bera, ordea, guduan hil zen.

Multi senatores credebant Catilinam contra patriam coniuravisse; ille ergo expulsus est¹ Roma a Cicerone consule. Socii eius in carcere strangulati sunt; sed Catilina ipse interfectus est² ab Antonio altero consule. (Eutr., VI, 15)

Oharrak

1) *expello*, -ere, -puli, -pulsum aditzarena.

2) *interficio*, -ere, -feci, -fectum aditzarena.

2. galdera: Egin ezazu *Multi ... coniuravisse* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz.

1 puntu

3. galdera: Egin ezazu *coniuravisse* eta *carcere* hitzen analisi morfologikoa.

1 puntu

A.2

1. galdera: Itzul ezazu ondoko testua (hiztegia erabiliz):

5 puntu

Greziarrek troiarren aurka egin zuten gerra gertakari ospetsuenetakoa da Europako iruditerian: Homeroren Iliada obraren gaia da, eta mendebaldeko kulturako beste lan funtsezko batzuetan ere erreferentzia nagusia da, hala nola Odisea, Eneida eta beste asko. Gerra honetako pasarterik ezagunena, ziurrenik, 'Troiaiko zaldiarena' da; literatura unibertsalaren esparrua gainditu du eta Europa osoko hizkuntza guztietan erabiltzen den esamolde bihurtu da, erregistro askotan; informatikaren hiztegiko 'troiarrak' (itxura adiskidetsu baten azpian erabiltzaileei kalte egiteko asmoz ordenagailuetan sartzen diren programak) horren biziraupenaren indarraren adibide egokia dira.

Troia gerra konbentzional baten bidez menderatzeko ezintasuna ikusita, Ulises maltzurak azpijoko bat asmatu zuen, azkenean greziarrei garaipena emango diena.

Graeci, cum Troiam vi expugnare non possent, equum ingentem e ligno fabricaverunt, militibus armatis compleverunt et in litore reliquerunt¹. Troiani arbitrati sunt² Graecos in patriam suam redivisse³ et equum in urbem receperunt⁴. (Ørberg, II, 30).

Oharrak

- 1) *relinquo*, -ere, -liqui, -lictum aditzarena.
- 2) *arbitror*, -ari, -atus sum aditzarena.
- 3) *redeo*, -ire, -ivi, -itum aditzarena.
- 4) *recipio*, -ere, -cepi, -ceptum aditzarena.

2. galdera: Egin ezazu *Troiani* ... *redivisse* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz.

1 puntu

3. galdera: Egin ezazu *reliquerunt* eta *equum* hitzen analisi morfologikoa.

1 puntu

B MULTZOA: Latinaren ondare lexiko eta kulturala gure hizkuntzetan identifikatzea eta garatzea.

Multzo honek hiru galdera nagusi ditu eta bakoitzak puntu bat balio du; galdera nagusi bakoitzaren barruan zenbait aukera daude: aukera hauetako bati bakarrik erantzun behar diozu kasu bakoitzean.

1. galdera (aukeratu 1 bakarrik):

1 puntu

- a) Latinezko *oculum* eta *clamare* hitzekin erlazionatuta dauden gaztelaniaren hitzak: aipatutako latin-hitzetako bakoitzerako, eman ezazu gutxienez adibide bat ondare lexikoari dagokiona eta beste bat kultismoa dena.
- b) Latinezko *clavem* eta *laborare* hitzekin erlazionatuta dauden gaztelaniaren hitzak: aipatutako latin-hitzetako bakoitzerako, eman ezazu gutxienez adibide bat ondare lexikoari dagokiona eta beste bat kultismoa dena.
- c) Latinezko *reginam* eta *tempora* hitzekin erlazionatuta dauden euskararen hitzak: aipatutako latin-hitzetako bakoitzerako, eman ezazu gutxienez adibide bat.
- d) Latinezko *angelum* eta *rotam* hitzekin erlazionatuta dauden euskararen hitzak: aipatutako latin-hitzetako bakoitzerako, eman ezazu gutxienez adibide bat.

2. galdera:

1 puntu

Sor ezazu testu labur bat (20-50 hitzekoa) ondoko esamoldeetako bat erabiliz. Ondoren azaldu ezazu aukeratutako esamoldearen esanahia.

- a) *Ad kalendas Graecas*
- b) *A priori*
- c) *Casus belli*
- d) *Damnatio memoriae*

3. galdera (aukeratu 1 bakarrik):

1 puntu

a) Testu zati hau Plautoren *Miles gloriosus* obratik aterea da. Koka ezazu pasarte hau obraren barruan (obra osoa irakurri duzula frogatzen saiatuz) eta eman ezazu zeure iritzia Plautoren obrak erakusten dituen balioei buruz (50-100 hitz).

PALESTRION.— Baita ni ere, ala Polux! Zureak egin du, emakumea. Zeurekin ari naiz, Filokomasia!

FILOKOMASIA.— Zer erokeria da hori? Zergatik deitzen nauzu hain izen konplikatuz?

PALESTRION.— Arraioa! Nola deitzen zara orduan?

FILOKOMASIA.— Justa.

ESZELEDRO.— Hori ez da justoa, Justa; izen faltsu bat asmatu duzu, Filokomasia. Ez zara justoa, ez Justa, eta nire ugazabaren aurkako injustizia egiten ari zara.

(Plaut., *Mil.*, 433-438; itzul. G. Bilbao et al.).

b) Erantzun bi galdera hauetako bati:

b.1) *Erromatar antzerkia: Plauto eta Terenzio*: Laburtu genero honen datu garrantzizkoenak, kontuan izanik genero honetako idazle esanguratsuenak.

b.2) *Emakume idazleak latindar literaturan*: Aipatu latindar literaturako emakume idazle garrantzizkoenak eta laburtu haien obretako datu esanguratsuenak.